Sag 323/86

Collini
mod
Office national des pensions pour travailleurs salariés

(Anmodning om præjudiciel afgørelse,
indgivet af tribunal du travail de Nivelles)

»Social sikring — antikumulationsreglen i
artikel 46, stk. 3, i forordning nr. 1408/71«

Retsmøderapport 5490

Forslag til afgørelse fra generaladvokat José Luís da Cruz Vilaça, fremsat den 19. november 1987 5496

Domstolens dom (Første Afdeling) af 17. december 1987 5503

Sammendrag af dom

1. *Social sikring af vandrende arbejdstagere — alders- og efterladtepension — beregning af ydelser — fællesskabsretlig antikumulationsregel — anvendelse på tilfælde hvor overskridelsen af det teoretiske beløb ikke skyldes sammenfald af forsikringsperioder*

   (Rådets forordning nr. 1408/71, art. 46, stk. 3)

2. *Social sikring af vandrende arbejdstagere — alders- og efterladtepension — beregning af ydelser — fællesskabsretlig antikumulationsregel — betingelser for at nedsætte ydelser — tilfælde hvor kun én institution udbetaler en selvstændig ydelse — nedsættelse alene af den selvstændige ydelse*

   (Rådets forordning nr. 1408/71, art. 46, stk. 3)

1. Antikumulationsreglen i artikel 46, stk. 3, i forordning nr. 1408/71 finder anvendelse i alle tilfælde, hvor summen af ydelserne, der beregnes ifølge bestemmelserne i samme artikels stk. 1 og 2, overskrider den øvre grænse, som udgøres af det højeste af de teoretiske pensionsbeløb, selv om overskridelsen af denne grænse ikke skyldes et sammenfald af forsikringsperioder.

2. Når kun en enkelt institution udbetaler en selvstændig ydelse i henhold til artikel 46, stk. 1, i forordning nr. 1408/71, skal alene denne institution nedsætte sin ydelse i henhold til samme artikels stk. 3, andet afsnit, og nedsættelsen skal foretages således, at ydelsen nedsættes med hele det beløb, hvormed summen af ydelserne, beregnet i henhold til stk. 1 og 2, overskrider det maksimum, der fremgår af stk. 3, første afsnit.

RETSMØDERAPPORT
i sag 323/86 *

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

Collini, der er vandrende arbejdstager og italiensk statsborger, tilbagelagde en beskæftigelsesperiode på syv år i Italien og femogtredive år i Belgien. Han har derfor ret til en alderspension i de to lande.

Office national des pensions pour travailleurs salariés (herefter benævnt »ONPTS«) har beregnet hans belgiske alderspension og herunder anvendt den antikumulationsreglen i artikel 11c i kongelig anordning nr. 50 om alderspension og efterladtepension for arbejdstagere (herefter benævnt »kongelig anordning nr. 50«).

I henhold til belgisk lovgivning gav de femogtredive arbejdsår i Belgien i sig selv — altså uden hensyn til beskæftigelsesperioden i Italien — Collini ret til en pension på 326 389 BFR. Dette beløb fremkom på grundlag af femogtredive faktiske beskæftigelsesår forhøjet med otte fiktive forsikringsår i overensstemmelse med artikel 11a i kongelig anordning nr. 50.

ONPTS anvendte dog også antikumulationsreglen i anordningens artikel 11c for at tage hensyn til de syv beskæftigelsesår, som Collini havde tilbagelagt i Italien. I overensstemmelse med denne regel nedsatte institutionen antallet af fiktive forsikringsår fra otte til tre. Eftersom en fuldstændig beskæftigelsesperiode i Belgien på den ene side ikke kan overskride femogfyrre år, mens Collini på den anden side rent faktisk har arbejdet femogtredive år i Belgien og syv år i Italien, er tre fiktive beskæftigelsesår som tillæg tilstrækkeligt for at nå maksimum på femogfyrre år. På grundlag af denne nationale antikumulationsregel tillagde ONPTS Collini en endelig pension på 300 490 BFR.

Til den således regulerede belgiske pension kom en italiensk pension på 23 829 BFR. Denne pension blev tildelt af den italienske

* Processprog: Fransk.

institution under hensyn til den samlede forsikringsperiode, der var tilbagelagt i Italien og Belgien (idet de syv år i Italien ikke i sig selv giver ret til italiensk pension).

Collini anlagde sag mod ONPTS og bestred den måde, hvorpå institutionen havde beregnet hans belgiske alderspension. Søgsmålet støttes på det forhold, at den belgiske pension som reguleret i henhold til antikumulationsreglen i artikel 11c i kongelig anordning nr. 50 (300 490 BFR) og den italienske pension (23 829 BFR) ikke når op på den belgiske pension, som han ville have haft krav på i henhold til belgisk lovgivning, dersom hans arbejdsforløb havde været begrænset til femogtredive års beskæftigelse i Belgien (326 389 BFR). Collini mener derfor i det mindste at have ret til det sidstnævnte beløb. Han anser denne ret for en ret erhvervet i henhold til belgisk lovgivning. Efter Collini's opfattelse straffer ONPTS den mobilitet, som han har udvist i sin egenskab af vandrende arbejdstager.

Han har derfor nedlagt påstand om, at ONPTS regulerer hans belgiske pension, ikke i henhold til førnævnte nationale antikumulationsregel, men derimod i henhold til den mere gunstige »fællesskabsretlige« antikumulationsregel, der er indeholdt i artikel 46, stk. 3, i forordning nr. 1408/71 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet (herefter benævnt »forordning nr. 1408/71«).

Det er baggrunden for, at tribunal du travail de Nivelles ved kendelse af 16. december 1986 har forelagt to spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 46, stk. 3, i forordning nr. 1408/71, som angår beregningen af den alderspension som en lønmodtager, der har arbejdet i flere medlemsstater, har krav på. Spørgsmålene har følgende ordlyd:

»1) Såfremt en ydelse, der fastsættes i henhold til artikel 46, stk. 1, i forordning nr. 1408/71, rammes af den i stk. 3, indførte begrænsning, finder denne begrænsning da anvendelse i alle tilfælde, eller alene hvis der foreligger sammenfald af forsikringsperioder, således som det tilsyneladende fremgår af forordningens præambel (ottende betragtning)?

2) Når henses til, at førnævnte stk. 3's afsnit 1 henviser til reglerne i stk. 1 og 2, mens afsnit 2 alene vedrører stk. 1, hvorledes beregnes da den præcise reguleringsfaktor i det tilfælde, hvor kun den ene af de pågældende ydelser fastsættes i henhold til bestemmelserne i stk. 1?«

Ifølge den ottende betragtning til forordning nr. 1408/71 skal det ved denne bestemmelses stk. 3 søges undgået at der, »navnlig som følge af sammenfald af forsikringsperioder og dermed ligestillede perioder, uberettiget opnås dobbeltydelser«, når den vandrende arbejdstager har ret til alderspension i forskellige medlemsstater.

Med dette for øje er der ved afsnit 1 i stk. 3 fastsat en grænse, inden for hvilken den vandrende arbejdstager har ret til at få disse ydelser. Grænsen svarer til det beløb, som arbejdstageren ville have haft ret til, dersom

han havde tilbagelagt alle forsikringsperioderne, ikke i forskellige medlemsstater, men i den medlemsstat, hvis lovgivning ville have givet ham den højeste pension. Grænsen svarer med andre ord til det højeste »teoretiske« beløb, jfr. artikel 46, stk. 2, litra a). Stk. 3, afsnit 2, hjemler anvendelsen af en reguleringsfaktor, når summen af ydelserne overstiger denne grænse.

Det første præjudicielle spørgsmål vedrører betingelserne for at anvende artikel 46, stk. 3. Retten ønsker oplyst, hvorvidt den dér fastsatte antikumulationsregel finder anvendelse i alle tilfælde af uberettigede sammenlægninger, altså i alle tilfælde, hvor grænsen overskrides, eller alene i tilfælde, hvor overskridelsen af grænsen skyldes sammenfald af forsikringsperioder. Det andet præjducielle spørgsmål vedrører betingelserne for at anvende artikel 46, stk. 3, afsnit 2. Den nationale ret ønsker oplyst, hvordan man helt præcist skal beregne den reguleringsfaktor, der er fastsat ved denne bestemmelse.

II — Skriftlige indlæg for Domstolen

A — *Første spørgsmål: Finder antikumulationsreglen i artikel 46, stk. 3, anvendelse i alle tilfælde, hvor der foreligger en uberettiget sammenlægning, eller alene i tilfælde, hvor sammenlægningen skyldes sammenfald af forsikringsperioder?*

Collini har hævdet, at artikel 46, stk. 3, kun finder anvendelse, når der foreligger en sammenfald af forsikringsperioder.

Han har dog medgivet, at et sådant sammenfald under alle omstændigheder foreligger i nærværende sag. Han har anført, at de treogfyrre forsikringsår, som han kunne gøre gældende i Belgien i medfør af artikel 11c i kongelig anordning nr. 50 (femogtredive faktiske år og otte fiktive år), og de syv forsikringsår, som han kan gøre gældende i Italien, med fem år overskrider den periode på femogfyrre år, der i Belgien anses at udgøre et fuldstændigt beskæftigelsesforløb. Under disse omstændigheder foreligger der et sammenfald af forsikringsperioder på mindst fem år. Af denne grund finder den i artikel 46, stk. 3, fastsatte antikumulationsregel anvendelse i sagen.

Ifølge *ONPTS* er anvendelsen af artikel 46, stk. 3, ikke er begrænset til tilfælde, hvor der foreligger sammenfald af forsikringsperioder. Det fremgår med al ønskelig tydelighed, at udtrykket »navnlig«, der optræder i den ottende betragtning til forordning nr. 1408/71, ikke kan betyde »udelukkende«. Artikel 46, stk. 3, finder således anvendelse i alle tilfælde, hvor der foreligger uberettiget sammenlægning, altså alle tilfælde, hvor ydelsesbeløbet overstiger det maksimum, der udgøres af det højeste af de teoretiske beløb i henhold til bestemmelsens stk. 3, afsnit 1. ONPTS vil ikke bestride, at dette er tilfældet i nærværende sag.

ONPTS er i øvrigt af den opfattelse, at der her ikke foreligger noget sammenfald af forsikringsperioder. De fiktive supplerende år, der er blevet tildelt i Belgien i henhold til artikel 11a i kongelig anordning nr. 50, udgør ikke noget sammenfald med de forsikringsperioder, der er tilbagelagt i Italien, fordi de fiktive supplerende år ikke er tidsfæstet.

Den *italienske regering* har tilsluttet sig sidstnævnte antagelse og gjort gældende, at så længe der foreligger en anden forsikringsperiode ifølge lovgivningen i en anden medlemsstat, er der intet grundlag for at antage, at der i sig selv foreligger et sammenfald af denne forsikringsperiode med de fiktive til-